

"Niet alleen meer of sneller, maar ook anders"

Meerjarenbeleidsplan Stichting Plusklas Houten.

Inleiding van Jeroen Ouendag in het voorjaar van 2005:

Op 17 februari 2003 organiseren we de eerste informatieavond van de Plusklas Houten. De opkomst overtreft onze stoutste verwachtingen. Meer dan tachtig ouders, leerkrachten en andere belangstellenden zijn aanwezig. Samen met Maria ten Den, met wie ik in de voorafgaande maanden het idee van een plusklas heb ontwikkeld, vertel ik wat onze drijfveren zijn. We beschrijven onze uitgangspunten en onze plannen. Er is veel waardering voor het initiatief, er zijn vragen en verhalen en er heerst een bijzondere sfeer. De Plusklas Houten komt van de grond.

In de weken na de informatieavond meldt een groot aantal ouders hun kind aan. We voeren intakegesprekken, praten met scholen, verzamelen leermiddelen en geld om alles te bekostigen en op 27 en 28 augustus gaat de Plusklas letterlijk de lucht in als de kinderen bij de feestelijke opening hun ballonnen oplaten.

Inmiddels zit het grootste deel van het tweede plusklasjaar er al weer op. In dit tweede jaar werken we met drie groepen van tien kinderen. De intakegesprekken voor volgend jaar lopen. Door middel van deze intakes kunnen we naar we hopen het grootste gedeelte van onze wachtlijst weg werken. Ook dit tweede jaar brengt weer een aantal nieuwe inzichten. Op grond hiervan passen we ons oorspronkelijke plan opnieuw aan. Zo blijkt ons steeds meer dat plaatsing van een kind in de plusklas soms ook voor ouders de nodige gevolgen heeft.

Het is nog steeds mijn overtuiging dat de aanpak van hoogintelligente leerlingen op de basisschool niet alleen zit in het sneller aanbieden van de leerstof of in het verbreden van het aanbod. Hoogintelligente kinderen voelen zich en denken vaak 'anders'. Vandaar de titel van dit stuk "Niet alleen meer of sneller, maar ook anders". De plusklas wil tegemoet komen aan dit andere. Niet in plaats van de begeleiding die de school kan bieden, maar als aanvulling daarop. Samen met de school hoopt de plusklas er in te slagen om hoogintelligente kinderen een aanbod op maat te bieden. De plusklas erkent het, op onderdelen, anders zijn van hoogintelligente kinderen, biedt ze contact met ontwikkelingsgelijken en extra 'leerweerstand'.

In dit plan, dat in samenwerking met bestuur en leerkracht van de Plusklas Houten is ontwikkeld, beschrijven we in hoofdstuk 1 eerst de visie van waaruit we willen werken. In hoofdstuk 2 treft u een beschrijving van de inhoud en het proces aan zoals ons dat voor ogen staat. Hoofdstuk 3 beschrijft de organisatorische aspecten van de plusklas. Aan het einde van het stuk vindt u de CV's van de beide initiatiefnemers van de plusklas Houten.

Naar wij hopen brengt dit stuk onze ideeën op een duidelijke en enthousiasmerende wijze over en stimuleert het de lezer tot steunbetuiging in welke zin dan ook.

Aanvulling voorjaar 2018:

De visie en de doelstelling die aanvankelijk onze uitgangspunten hebben gevormd en die hieronder worden beschreven, zijn in ons 15-jarig bestaan steeds overeind gebleven. De belangrijkste pijlers van de Plusklas blijven het samenzijn met ontwikkelingsgelijken en het doorbreken van de leerweerstand, zoals hieronder wordt uitgelegd. De laatste jaren is het delen van onze expertise met scholen en bovenschoolse besturen ook een doel van onze activiteiten geworden, zodat op zoveel mogelijk plaatsen aan de behoeften van (hoog)begaaude kinderen tegemoet kan worden gekomen.

Maddy Hageman, secretaris.

1. Visie en doelstelling

Het bieden van “onderwijs op maat” voor hoogintelligente kinderen is voor een gewone basisschool maar ten dele uitvoerbaar. Hoewel scholen in de meeste gevallen van goede wil zijn om ook voor deze groep leerlingen een passend aanbod te creëren en zij dit in onze optiek ook moeten blijven nastreven, wijkt de ontwikkeling van deze kinderen zo ver af van het gemiddelde, dat scholen vroeg of laat geconfronteerd worden met de grenzen van de eigen organisatie. Het is niet realistisch om van scholen te verwachten dat zij zich vergaand richten naar deze, op een bepaald terrein, uitzonderlijke leerlingen. Het hoogintelligente kind zal een balans moeten vinden tussen enerzijds het benutten van zijn mogelijkheden en het zal zich aan de andere kant op school, als ook later in de maatschappij, tot op zekere hoogte moeten aanpassen. Voor de ontwikkeling van het individuele kind is het echter cruciaal dat deze aanpassing plaatsvindt terwijl er daarnaast ook voldoende ruimte is voor de eigenheid van het kind, inclusief zijn hoge intelligentie. De plusklas biedt deze ruimte op een manier die van een reguliere basisschool niet verwacht kan worden. Daarmee kunnen de benaderingen van school en plusklas samen toch een passend aanbod voor het hoogintelligente kind vormen.

De Plusklas Houten wordt gevormd door één of meerdere groepen van tien hoogintelligente kinderen die één ochtend per week met elkaar en een begeleider/-ster samenwerken op een manier die past bij hun specifieke situatie. Op deze ochtend bezoeken de kinderen dus niet hun eigen school. Doelstelling van de plusklas is om een ‘peergroup’ voor hoogintelligente kinderen te zijn. Als motto zou de titel van een artikel uit ‘Talent’, het tijdschrift over hoogbegaafdheid, kunnen dienen: “Gewoon één keer per week jezelf kunnen zijn...”. De plusklas biedt twee dingen: contact met ontwikkelingsgelijken en een leerplaats en leeraanbod dat aansluit bij en inspeelt op de intelligentie van deze kinderen. In een aantal gevallen betekent dat dat er ‘echte moeilijke dingen’ gedaan worden. In andere gevallen blijkt het juist voor deze kinderen moeilijk te zijn om zaken die voor een ander kind simpel zijn onder de knie te krijgen. Het vormen van een ‘peergroup’ is geen doel op zich. Ook de hoogintelligente kinderen zullen zich tussen al hun leeftijdsgenoten en later in de maatschappij moeten ontwikkelen. De plusklas maakt dus eigenlijk de keuze: **nu even onder elkaar, om straks beter met alle anderen te kunnen samenwerken en – leven.**

De plusklas heeft niet de doelstelling om het onderwijs op de scholen waar de deelnemende kinderen vandaan komen op een hoger plan te brengen voor wat betreft het omgaan met meer – en hoogintelligente kinderen. De kwaliteit van dit onderwijs en het beschikken over voldoende zorgbreedte is een taak van de afzonderlijke (clusters van) scholen. Dit laat onverlet dat mogelijkheden tot stimulering van het werk met hoogintelligente kinderen op de scholen vanuit de plusklas, indien aanwezig, natuurlijk zullen worden benut.

Op de Houtense scholen en de overige scholen in de provincie Utrecht komen in toenemende mate meer- en hoogintelligente kinderen voor. Dat wil zeggen: waarschijnlijk waren ze er vroeger ook wel, maar de laatste jaren worden ze steeds vaker en eerder herkend. We zien ook dat er meer voorzieningen in de scholen ontstaan voor deze kinderen en dat is een ontwikkeling die wij toejuichen. Aangezien het echter voor hoogintelligente kinderen, die in ontwikkeling het verst af staan van het gemiddelde, moeilijk blijft het juiste aanbod te creëren binnen een school, richten wij ons op deze groep. De laatste jaren zien we, in samenhang met genoemde ontwikkeling, maar zeker ook na de invoering van de ‘Wet Passend Onderwijs’ dat het IQ van de instromende kinderen in onze plusklas hoger is.

2. Visie: Inhoud en proces

In dit hoofdstuk wordt de visie die in het vorige hoofdstuk op hoofdlijnen is omschreven verder onderbouwd en ingevuld. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in pedagogische en onderwijskundige aspecten. Deze worden gecombineerd in de omschrijving van de aanpak die binnen de plusklas gehanteerd wordt.

2.1 Pedagogische aspecten

De inhoud, dat wat gedaan wordt, is middel en geen doel

In de aanpak van de plusklas spelen de pedagogische aspecten een belangrijke rol. Hoogintelligente kinderen drijven verhoudingsgewijs minder 'automatisch' mee met de stroom van het gemiddelde van hun klas. Hun intellectuele capaciteiten stellen hen in staat om de inhoud, de leerstof relatief gemakkelijk tot zich te nemen. Juist door de hoge intelligentie loopt de pedagogische ontwikkeling in een aantal gevallen wat minder vanzelfsprekend. Kinderen voelen zich anders dan hun leeftijdgenoten, denken over andere onderwerpen na en hebben andere verwachtingen van relaties. In de plusklas wordt hier expliciet aandacht aan besteed. Daardoor is tot op zekere hoogte de inhoud, de leerstof, minder dan in het reguliere onderwijs het doel, maar eerder een middel op basis waarvan de pedagogische ontwikkeling gestimuleerd wordt.

Je bent zoals je bent en dat is goed

Een centraal onderdeel van de pedagogische ontwikkeling is het ontstaan van een positief zelfbeeld van een kind. Om dit te bewerkstelligen is het van belang dat het kind zich voldoende geaccepteerd voelt door zijn omgeving. 'Je bent zoals je bent en dat is goed' is een basale boodschap waarvan het belangrijk is dat kinderen die met grote regelmaat krijgen. Hoogintelligente kinderen hebben een voortdurend gevoel 'anders' te zijn. Dit wordt bijvoorbeeld geïllustreerd door de uitspraak van een hoogbegaafd kind dat een kampeerweekend van de ouderverenging van hoogintelligente kinderen 'Pharos' meemaakte: 'Eindelijk eens onder normale kinderen'. Als een indicatie voor hoge intelligentie wordt onder andere een score van 130 of meer op een gangbare IQ-test gehanteerd. De afwijking van de gemiddelde score van 100 is dan 30 of meer. Zou een hoogbegaafd kind zich net zo voelen als een kind met een gemiddelde intelligentie tussen zwakbegaafde kinderen? Wat doet het met het kind en met de ontwikkeling van zijn zelfbeeld als je vaak het gevoel hebt 'anders' te zijn? Is anders zijn ook OK? Het is belangrijk dat deze vraag regelmatig met 'ja' beantwoord wordt. De plusklas beoogt een omgeving te zijn waarin het 'anders' zijn herkend en erkend wordt. Nadrukkelijk niet in plaats van herkenning en erkenning in de gewone schoolsituatie en later in de maatschappij. Wel als een aanvulling daarop die het juist gemakkelijker maakt om in de gewone schoolsituatie en later in de maatschappij vanuit een positief zelfbeeld te functioneren.

Een 'peergroep' om te kunnen experimenteren met effectief gedrag

De hoge intelligentie en het gevoel van 'anders' zijn beïnvloeden in veel gevallen de interactie tussen het hoogintelligente kind en zijn leeftijdgenoten en/of tussen het hoogintelligente kind en volwassenen in zijn omgeving. Verwachtingen sluiten over en weer vaak niet goed op elkaar aan en onbegrip ligt snel op de loer. Het kind ontwikkelt gaandeweg strategieën om hier mee om te gaan. Sommige daarvan zijn effectief, zoals bijvoorbeeld het kiezen van verschillende vriendschappen met verschillende inhoud: met de één sport je samen en met de ander praat je over politiek. Andere strategieën zijn niet effectief (onderpresteren, jezelf afzonderen, rigiditeit, niet om hulp vragen), omdat ze uiteindelijk de volle bloei van het kind belemmeren. Het is een belangrijke doelstelling van de plusklas om het kind juist op dit terrein te leren zich effectief te gedragen. Daarbij spelen zowel de gespecialiseerde begeleider/-ster, als de groep van ontwikkelingsgelijken een belangrijke rol. Het gevoel van 'anders' zijn speelt binnen deze groep namelijk minder een rol.

De niet effectieve strategieën zijn hier minder noodzakelijk en daardoor ontstaat ruimte om te experimenteren met ander gedrag. Daarnaast fungeert de plusklas als een ontmoetingsplaats waar contacten gelegd kunnen worden tussen de kinderen die op andere momenten in de week verder kunnen worden uitgebouwd. Het hoogintelligente kind treft in de plusklas de voor zijn ontwikkeling zo belangrijke ‘peer group’, die het vaak niet onder leeftijdgenoten aantreft. Met deze groep kan het kind een band opbouwen. Immers, ook voor hoogintelligente kinderen geldt dat je samen sterker staat en je prettiger voelt.

Het kind vormt samen met zijn ouders, broertjes en zusjes één gezinssysteem

Net als bij andere kinderen vormt ook het kind dat de plusklas bezoekt een onlosmakelijk onderdeel van een gezinssysteem. Binnen dit systeem heeft het gedrag van het ene gezinslid vaak directe invloed op de andere gezinsleden. Zo heeft het feit dat er een hoogintelligent kind binnen het gezin is gevolgen voor de andere gezinsleden. Omgekeerd reageert het hoogintelligente kind vaak op een eigen specifieke manier op ontwikkelingen binnen het gezin. Onze ervaring leert dat het in sommige situaties loont om deze invloeden bespreekbaar te maken. Hoewel dit niet altijd de gemakkelijkste weg is, blijkt vaak dat dit, mits gebaseerd op zorgvuldigheid en wederzijds vertrouwen, de mogelijkheden voor het kind verruimt en zelfs een (maatschappelijk) olievlekfenomeen op gang kan brengen.

2.2 Onderwijskundige aspecten

Niet alleen meer of sneller, maar ook anders

Hoogintelligente kinderen vallen vaak op door hun hoge denktempo. Ze hebben dingen snel door en hebben vaak aan een korte instructie genoeg om dingen in één keer goed te doen. Verder beschikken ze vaak over een goed geheugen. Feiten en gebeurtenissen worden gemakkelijk onthouden. Deze twee dingen zorgen er voor dat deze kinderen vaak sneller en meer kunnen leren dan andere kinderen. Toch is het aanbieden van meer stof in een hoger tempo vaak niet de oplossing. Hoogintelligente kinderen denken namelijk vaak ook anders dan andere kinderen. Ze slaan denkstappen over, ‘zien’ ineens het antwoord op een vraag en leggen verbanden die anderen niet leggen. Het is deze manier van denken waaraan in ieder geval in enige mate tegemoet gekomen moet worden.

Zonder ‘leerweerstand’ geen ontwikkeling van leerstrategieën

Door het programma dat op de basisschool wordt doorlopen leert een kind niet alleen een bepaalde inhoud. Het kind leert als het ware ook hoe het moet leren. Welke stappen moet het ondernemen om een vraag te beantwoorden of een probleem op te lossen? Welke oplossingsstrategieën werken in welke situaties? Hoe vreemd dit ook klinkt: hoogintelligente kinderen zijn op dit punt in het nadeel. Door hun manier van denken nemen zij enerzijds aangeboden ‘hordes’ eigenlijk zo gemakkelijk dat ze het ontwikkelen van verschillende leerstrategieën niet direct nodig hebben. Ze ondervinden weinig ‘leerweerstand’ en leren daardoor als het ware niet hoe ze moeten leren. Dit is op de korte termijn geen probleem. Op de langere termijn, op de middelbare school of de universiteit, lopen deze kinderen echter tegen de grenzen van hun manier van leren aan. De beproefde denktrant voldoet niet meer en een nieuwe is niet direct voorhanden. Vanwege de onbekendheid met deze situatie daalt de motivatie snel. Dit is vaak een moment waarop hoogintelligenten afhaken en daardoor niet het opleidingsniveau bereiken dat zij qua intelligentie best aankunnen. Daarnaast gaan deze kinderen vaak zo nadrukkelijk op hun scherpe verstand steunen dat ze hiervan ook de oplossing verwachten in situaties waarin een ‘denkaanpak’ minder effectief is. Dit is bijvoorbeeld in een aantal situaties met sociale interactie het geval. Het kind mist het voor dit soort situaties benodigde repertoire. Er is als het ware sprake van een te grote ‘leerweerstand’: de benodigde aanpak staat ver af van de beproefde en in andere situaties succesvolle (denk)aanpak.

Het kind kiest zelf het onderwerp, de plusklas biedt de werkwijze

In de plusklas gaan we op zoek naar het punt waar het individuele kind de bovengenoemde leerweerstand ondervindt en dus een strategie zal moeten ontwikkelen om deze te overwinnen. In een aantal gevallen ligt dat punt daar waar het kind dingen gaat doen die hoog gegrepen zijn voor zijn leeftijd. Opvallend genoeg kunnen hoogintelligente kinderen echter de bedoelde leerweerstand ook ondervinden bij relatief gemakkelijke onderwerpen. Het punt waarop de leerweerstand optreedt kan op twee, onderling verschillende, manieren benaderd worden. In de eerste plaats kan het gaan om weerstand die van buitenaf wordt opgelegd. Hoogintelligente kinderen zijn vaak geïnteresseerd in onderwerpen of kiezen voor een aanpak van een bepaald onderwerp die je bij hun leeftijd niet zou verwachten. Om deze reden komen deze onderwerpen vaak in het curriculum van de basisschool niet voor. Een belangrijk deel van dit curriculum motiveert het hoogintelligente kind onvoldoende. Leerkrachten signaleren dit en gaan op zoek naar onderwerpen die ook voor het hoogintelligente kind interessant zijn. Dit is vaak het begin van een in onze ogen minder gewenste cyclus: de leerkracht bedenkt en het kind voert meer of vaak minder gemotiveerd uit. Een andere mogelijkheid is dat het kind zelf meer verantwoordelijkheid krijgt bij de keuze van het onderwerp waaraan gewerkt gaat worden. De plusklas kiest waar mogelijk voor deze aanpak, hoewel dat zeker in het begin niet voor alle kinderen even gemakkelijk is. We gaan er van uit dat de motivatie van het kind toeneemt naarmate er meer sprake is van een zelfstandige keuze van onderwerpen. Daarom bieden we liever een werkwijze die het leerproces rond een zelfgekozen onderwerp ondersteunt dan een vaststaande inhoud. Deze werkwijze bestaat grofweg uit de volgende stappen:

- Onderwerpkeuze
- Formuleren van vragen binnen het gekozen onderwerp
- Keuze van activiteiten die ondernomen kunnen worden en/of producten die gemaakt kunnen worden waardoor je de geformuleerde vragen kunt beantwoorden
- Keuze van de manier waarop het onderwerp zal worden afgerond
- Bovenstaande punten worden uitgewerkt in een logboek
- Organisatie en uitvoering van activiteiten en/of vervaardigen van producten
- Afronding
- Zelfevaluatie

Binnen de onderwerpen is het vervolgens in onze optiek de taak van de begeleider/-ster om eisen aan het kind te stellen en het kind er toe te verleiden om het punt van de leerweerstand op te zoeken en een strategie te ontwikkelen om dit punt te passeren. In dit proces speelt ook de interactie tussen de kinderen een belangrijke rol. Zij dagen elkaar uit en maken elkaar nieuwsgierig.

In de afgelopen jaren kozen de kinderen bijvoorbeeld de volgende activiteiten/producten :

- Een KNEX-auto die beweegt op zonne-energie
- Het maken van een biologies over fotosynthese
- Een tentoonstelling over dinosaurussen
- Een youtube-filmpje over de plusklas
- Een werkstuk over hoge intelligentie
- Het organiseren van een excursie (naar sterrenwacht, militair luchtvaartmuseum, botanische tuinen)
- Het organiseren van een debat
- Een spel bestaande uit (scheikundige) proefjes
- Het ontwerpen van een zo lang mogelijk doorlopende kettingreactie
- Een bellenblaasmachine van KNEX
- Een tentoonstelling over sterrenkunde
- Een plusklasmagazine
- Een prezi-presentatie over dieren in de oceaan

-
- Het bouwen van een zelf ontworpen "Rietveld"-stoel
 - Een zo traag mogelijk lopende knikkerbaan
 - Het componeren van een plusklaslied
 - Veel eigen spellen.

Over zelf gekozen onderwerpen en leerweerstand

Veel kinderen komen uit een schoolse situatie waarin de verantwoordelijkheid voor wat er geleerd wordt, op welke manier en op welk moment dit gebeurt bij de leerkracht ligt. Zoals hiervoor gesteld kiest de plusklas op dit punt een andere werkwijze. Kinderen krijgen hierdoor te maken met een overgang. Voor sommigen van hen is dat een verademing. Welgemoed gaan zij aan de gang met hun zelfgekozen onderwerp. Voor anderen is het (nog) moeilijk om een onderwerp te kiezen waarvoor je echt gemotiveerd bent. Voor deze kinderen is een meer geleidelijke overgang noodzakelijk, waarbij het keuzep proces in eerste instantie nog wat meer door de begeleider gestructureerd zal moeten worden. De verschillen in de mate waarin kinderen zelf hun onderwerp bepalen zijn waarneembaar tijdens het zogenaamde werkgedeelte van de plusklas (dit wordt hierna uitvoeriger beschreven). Er zijn kinderen die aan een zelfgekozen onderwerp werken en af en toe even een zetje van de begeleider/-ster nodig hebben en er zijn kinderen die een keuze hebben gemaakt uit het aangeboden materiaal. Deze laatste groep is nog niet toe aan het maken van een zelfstandige keuze voor een onderwerp of weet op dit moment even geen onderwerp. Voor hen is er binnen de plusklas materiaal beschikbaar dat speciaal voor hoogintelligente kinderen is ontwikkeld. Veel hiervan komt uit de methode 'Vooruit'.

De gewenste leerweerstand kan op verschillende vlakken liggen. Ze kan zich allereerst voordoen ten aanzien van de inhoud. Het kind probeert ingewikkelde vragen op te lossen of verwerft kennis op een relatief hoog niveau. Of de 'normale' aanpak van het goede antwoord in één keer zien of het probleem ineens doorgronden werkt niet en het kind moet op zoek naar een andere strategie. Een andere mogelijkheid is dat de leerweerstand zich voordoet ten aanzien van het proces dat het kind doorloopt. Hoe plan je de activiteiten die er toe moeten leiden dat je over vier weken een tentoonstelling kunt laten zien? Hoe zorg je er voor dat iedereen doet wat er is afgesproken als je met elkaar samenwerkt aan een bepaalde opdracht? Hoe vind je een oplossing als het project waaraan je, eventueel met anderen, werkt even vastloopt? Hoe krijg je voor elkaar wat je in je hoofd hebt?

De rol van de begeleider/-ster

Het werken onder het motto 'niet alleen meer en sneller, maar vooral ook anders', zoals hierboven omschreven vraagt van de begeleider/-ster voor een deel een andere instelling dan in de normale schoolsituatie. In de eerste plaats is het niet de begeleider/-ster die de onderwerpen kiest waaraan het kind gaat werken. Deze keuze ligt in principe bij het kind. De begeleider/-ster coacht en begeleidt het kind in het leerproces rond een zelf gekozen inhoud. Dit vergt van de leerkracht een principiële andere grondhouding dan die die in het reguliere onderwijs aan de orde is. In de plusklas zijn er geen eindtermen in de richting waarvan het kind gemotiveerd moet worden om zich te bewegen. Het kind moet steeds gewezen worden op de mogelijkheden om zelf te kiezen in welke richting het zijn mogelijkheden verder wil ontwikkelen en vervolgens gestimuleerd worden om dit ook te gaan doen. De begeleider/-ster zoekt steeds het optimum tussen het helpen van het kind en het stellen van eisen. Het is daarbij extra lastig dat dit proces zich afspeelt op een niveau dat zich doorgaans op de basisschool niet voordoet. De begeleidende taak vraagt begrip voor en inleving in het niveau en de denktrant van deze kinderen. Om deze reden kiest de plusklas ervoor om de kinderen te laten begeleiden door begeleiders die zelf ook over een bovengemiddelde intelligentie beschikken en die bij voorkeur zelf ouder zijn van één of meer hoogintelligente kinderen.

2.3 Het programma van de plusklas

Voorbereiding

Op het moment dat de groepssamenstelling voor het nieuwe schooljaar vaststaat en voor alle kinderen de toestemming van de eigen school verkregen is, vindt er een korte kennismakingsbijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst leren de kinderen elkaar en de begeleider/-ster kennen en wordt de werkwijze in de plusklas toegelicht. De kinderen worden uitgenodigd om vast na te denken over onderwerpen waaraan zij willen werken en hierover desgewenst met de begeleider/-ster per e-mail te communiceren.

De eerste weken: nadruk op gewenning en minder op de inhoud

Op basis van de hiervoor beschreven pedagogische en onderwijskundige aspecten kent het programma van de plusklas een specifieke opbouw in de eerste weken van het schooljaar. De ervaring leert dat de kinderen eerst moeten wennen aan de situatie die verschilt van de situatie in de klas waar zij vandaan komen. Voor veel kinderen valt er op een bepaalde manier ook een zekere druk weg. In hun eigen klas passen zij zich vaak in meerdere of mindere mate aan. Dat is in de plusklas niet langer nodig.

De kinderen moeten aan elkaar en aan de begeleider/-ster wennen en gaan ervaren dat de interactie met de kinderen in de plusklas anders kan zijn dan de interactie met de kinderen in de eigen klas. Bijgevolg ligt de nadruk in de eerste weken minder op de inhoud.

Geen vaste methode, wel een vast ritme

Zoals hierboven aangegeven kent de plusklas geen vaste methode die wordt afgewerkt. De ochtend kent echter wel een vast ritme. Dit wordt gevormd door:

- 30 minuten 'Hart op de tong': Uitwisselen van ervaringen
- 45 minuten 'Tong op je schoenen': Werkdeel
- 15 minuten Pauze
- 45 minuten 'Tong op je schoenen': Werkdeel
- 30 minuten 'Vuur uit je sloffen': Speldeel

In het werkdeel zijn er voor de kinderen twee mogelijkheden. Er wordt gewerkt aan het zelf gekozen onderwerp of er wordt een keuze gemaakt uit het aangeboden materiaal. Doelstelling is dat op termijn de meeste kinderen aan een zelfgekozen onderwerp werken, ook wel projecten genoemd. Het werken met het aangeboden materiaal is dan bedoeld voor kinderen die nog geen onderwerp gekozen hebben of voor kinderen die 'tussen twee onderwerpen' zijn.

Wanneer blijkt dat de spanningsboog van de kinderen onvoldoende is om gedurende twee maal vijfenveertig minuten aan het eigen onderwerp te werken (bijvoorbeeld bij de jongere leerlingen), wordt in het eerste werkdeel ook wel gebruik gemaakt van materiaal dat door de begeleid(st)er wordt aangeboden.

3. Organisatie

3.1 Stichting en bestuur

De activiteiten van de plusklas zijn ondergebracht in de 'Stichting Plusklas Houten'. Het bestuur van de stichting ziet toe op de activiteiten die de leerkracht en eventuele andere betrokkenen ontplooiën in het kader van de plusklas. Het bestuur is tevens aanspreekpunt voor de ouders van de deelnemende kinderen in situaties waarin deze 'er met de leerkracht niet uit komen'.

Het bestuur vergadert minimaal drie maal per jaar. De secretaris houdt hiervan notulen bij. Minstens één maal per jaar bespreekt de penningmeester het financiële verslag en wordt begroot of een verhoging van de ouderbijdrage nodig is.

De stichting is werkgever van de leerkracht(en), voert hiervoor een loonadministratie en heeft de benodigde verzekeringen afgesloten. Minstens twee maal per jaar evalueert het bestuur met de leerkrachten hun werkzaamheden. Het bestuur monitort het effect van de plusklas op de kinderen door bezoek aan de plusklas en door gesprekken met de betreffende ouders.

3.2 Ruimte/ Faciliteiten:

De plusklas huurt een geschikt lokaal, tot nu toe altijd in een gebouw waar ook andere activiteiten voor kinderen plaatsvinden (school, kinderopvang) in de gemeente Houten.

Per twee deelnemers beschikt de plusklas bij voorkeur over een computer. Deze zijn in een netwerk gekoppeld en beschikken over een internetverbinding. Met het oog op de toekomst oriënteert de stichting zich op aanschaf van programmeermodules zoals bijvoorbeeld de Raspberry Pie.

Voor wat betreft het materiaal hangt verder veel af van de persoonlijke interesse waarvan de kinderen blijk geven (zie hoofdstuk 2). Voor het materiaal dat gebruikt wordt om aan deze interesse tegemoet te komen wordt uit verschillende bronnen geput:

- materiaal van de scholen waar de deelnemende kinderen vandaan komen
- materiaal dat wordt aangeleverd door ouders van hoogintelligente kinderen die tot het netwerk van de plusklas behoren
- verrijkingsmateriaal dat in de markt verkrijgbaar is en door de plusklas is of wordt aangeschaft

3.3 Bezetting

De plusklas wordt gedraaid door volledig bevoegde leerkrachten basisonderwijs. Deze leerkrachten zijn in dienst bij de stichting. Bij voorkeur beschikken deze leerkrachten over ervaring met (hoog)begaafdheid en hebben zij ook meerdere gebieden waarop ze zich hebben gespecialiseerd. Te denken valt aan remedial teaching, (klein)kunstopleiding, mindfulness, bewegingsleer, opleiding talentcoach.

3.4 Toestemming afwezigheid eigen school:

De plusklas ontplooit zijn activiteiten onder schooltijd. Dit betekent dat de kinderen die er aan deelnemen toestemming van de directie van hun eigen school moeten hebben om niet aan het gewone lesprogramma te hoeven deelnemen. Directies van basisscholen kunnen deze toestemming zelfstandig geven. De plusklas onderhoudt op eigen initiatief contact over haar activiteiten met de inspectie. Deze contacten zijn informerend van aard.

3.5 Toelating tot de plusklas

Zoals in hoofdstuk 1 beschreven richt de plusklas zich met name op hoogintelligente kinderen. Deze hoogbegaafdheid moet kunnen worden aangetoond met testresultaten van een instelling of individu dat ervaren is in en bevoegd tot het testen van deze kinderen. In uitzonderingsgevallen kunnen kinderen ook worden toegelaten na een intake door het team van de plusklas. Wanneer ouders een kind hebben aangemeld, is de volgende stap een gesprek tussen ouder(s) en leerkracht, waarbij het kind sfeer kan proeven in één van de groepen. Wanneer deze afstemming naar tevredenheid verloopt gaat de plusklas tot toelating over en ontvangen de ouders een formulier waarmee de toestemming van de school schriftelijk wordt vastgelegd.

In veel gevallen zal het bespreken en laten invullen van dit formulier leiden tot contact tussen de plusklas en de school van het kind c.q. de leerkracht van de klas waarin het kind op deze school zit.

3.6 Regelingen en afspraken

De afspraken tussen de ouders van het kind en de plusklas worden vastgelegd in een overeenkomst. Deze heeft in principe een geldigheid van 1 jaar. In deze overeenkomst wordt tevens vastgelegd in welke uitzonderlijke situaties tussentijdse beëindiging van de overeenkomst mogelijk is en op welke manier deze beëindiging dan eventueel verloopt.

3.7 Financiering

De Stichting Plusklas Houten is een particulier initiatief zonder structurele financiële ondersteuning. De stichting maakt geen winst en is daar ook niet op uit. De bestuurders ontvangen geen beloning.

Binnen de financiering is de keuze gemaakt om de basiskosten (ruimte en leerkrachten) te laten betalen door de ouders van de deelnemende kinderen in de vorm van een vrijwillige ouderbijdrage. Wanneer een kind tussentijds in het plusklasjaar instroomt, wordt de ouderbijdrage aangepast. Als ouders aangeven dat de ouderbijdrage voor hen niet is op te brengen terwijl hun kind toch dringende behoefte heeft aan onze voorziening, zoekt de penningmeester naar een oplossing hiervoor.

Met de ouderbijdrage was in 2005 een bedrag van € 900,= per jaar gemoeid. In de loop der jaren is dit gradueel verhoogd. Sinds 2015 is dit bedrag € 1020,- Extra kosten voor methodes, leermiddelen en activiteiten worden gefinancierd door het aantrekken van sponsors en donateurs. Soms wordt een aanvraag gedaan bij een (lokaal) fonds.

Jeroen Ouendag, voormalig voorzitter,
Maddy Hageman, secretaris.